

ΜΠΕΤΤΥ ΣΜΙΘ

Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΠΕΤΤΥ ΣΜΙΘ

ΕΝΑ ΔΕΝΤΡΟ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΣΤΟ ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ

Διασκευή: Δημήτρης Καραδήμας

Σειρά: Γαλάζια Βιβλιοθήκη

Συγγραφέας & τίτλος πρωτοτύπου:
BETTY SMITH – «A tree grows in Brooklyn»

Παραγωγή: ΜΙΝΩΑΣ Α.Ε.Ε.
1η έκδοση: Ιανουάριος 2011

Διασκευή – Επιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Καραδήμας
Προσαρμογή εξωφύλλου – Σελιδοποίηση: Ιάκωβος Ψαρίδης

Copyright © για την παρούσα έκδοση:
Εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ
Τ.Θ. 504 88, 141 10 Ν. Ηράκλειο, ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 27 11 222 – fax: 210 27 76 818
www.minoas.gr • e-mail: info@minoas.gr

ISBN 978-960-481-404-6

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Οδοιπορικό στη γειτονιά

Αργά το δείλι, οι αχτίδες του ήλιου έπεφταν λοξά μες στην υγρή αυλή ενός σπιτιού του Μπρούκλιν, όπου ζούσε η Φράνσι Νόουλαν. Ο ήλιος μόλις που ζέσταινε το χαλασμένο ξύλινο φράχτη που χώριζε τις γειτονικές αυλές. Στα μάτια της Φράνσι, τούτος ο ήλιος έμοιαζε να χάνεται στο βάθος ενός πηγαδιού.

Το μοναδικό δέντρο της αυλής δεν ήταν ούτε πεύκο ούτε έλατο. Ήταν ένα απ' αυτά που συναντάς παντού: στις αυλές, στους σωρούς των σκουπιδιών... Μπορούσε ακόμα να φυτρώσει πάνω στο τσιμέντο. Μεγάλωνε πλούσιο κι ευγε-

νικό, μόνο στις απόκληρες γειτονιές. Σε κανένα άλλο μέρος. Έτσι ήταν πλασμένο: αγαπούσε τους φτωχούς.

Τέτοιο ήταν το δέντρο της αυλής της Φράνσι, που τα κλαδιά του κύκλωναν τη σιδερένια σκάλα της υπηρεσίας στο τρίτο πάτωμα όπου έμενε. Σ' αυτά τα σκαλιά καθισμένο, ένα εντεκάχρονο κοριτσάκι μπορούσε εύκολα να φανταστεί πως ζούσε πάνω στο δέντρο. Αυτό ακριβώς φανταζόταν και η Φράνσι τα καλοκαιρινά σαββατόβραδα.

Για τη Φράνσι, το Σάββατο άρχιζε με την επίσκεψη στον παλιατζή. Μαζί με τον αδελφό της τον Νίλι, όπως όλα τα παιδιά στο Μπρούκλιν, μάζευαν κουρέλια, χαρτιά, σιδερικά, λάστιχα και καθετί, τα σώριαζαν στο βάθος του υπόγειου ή και κάτω από τα κρεβάτια τους, μέσα σε καλοκλεισμένα κουτιά. Αυτό το Σάββατο, λίγο μετά τις εννιά, η Φράνσι και ο Νίλι έβαλαν την πράματεια τους σε ένα σακί και, κρατώντας από μια άκρη ο καθένας, το έσερναν σε όλο το δρόμο ως το παλιατζίδικο του Κάρνι.

Το μαγαζί αυτό ήταν ένα σκοτεινό ερείπιο που χρησίμευε κάποτε για στάβλος. Ο Κάρνι, μόλις

είδε τη Φράνσι και τον αδελφό της, έτρεξε, άρπαξε το τσουβάλι, το άδειασε κάτω και σώριασε τα κουρέλια πάνω στην πλάστιγγα. Η Φράνσι γούρλωνε τα μάτια της για να ξεχωρίσει τι γινόταν μέσα σε τούτο το σκοτάδι. Ο αέρας μύριζε μούχλα και βρεγμένα κουρέλια. Με τα πρησμένα του μάτια, ο Κάρνι παρακολουθούσε τη βελόνα της πλάστιγγας. Ύστερα είπε ξερά τι έδινε. Η Φράνσι, ξέροντας ότι δε σήκωνε παζάρια, συμφώνησε με μια βουβή κίνηση. Έτρεξε στον αδελφό της.

— Τριάντα δύο σεντς η είσπραξη, του είπε.

Τα μοίρασε προσεκτικά στα τρία.

— Δεκάξι για τον κουμπαρά.

Ήταν κανόνας. Τα μισά από οποιαδήποτε είσπραξη πήγαιναν στον τενεκεδένιο κουμπαρά, που ήταν καρφωμένος στο βάθος ενός συρταριού.

— Οχτώ σεντς για σένα και οχτώ για μένα.

Η Φράνσι έδεσε στο μαντίλι της τα λεφτά του κουμπαρά και κοίταξε τα σεντς της ευτυχισμένη στη σκέψη πως μπορούσε να τα κάνει ό,τι ήθελε.

Ο Νίλι έκανε ρολό το σακί, το έβαλε παραμά-

σχαλα και μπήκε στο μαγαζί του Τσάρλι. Η Φράνσι τον ακολούθησε. Το μαγαζί του Τσάρλι με την ταμπέλα *Η Φτηνή Αγορά* πούλαγε ζαχαρωτά και λαχνούς. Βρισκόταν δίπλα στου Κάρνι και η μεγάλη του πελατεία ήταν οι μικροί παλιατζήδες. Εκεί μέσα έμπαιναν μόνο αγόρια. Έτσι, η Φράνσι τον περίμενε στην πόρτα.

Η Φτηνή Αγορά του Τσάρλι δεν ήταν καθόλου φτηνή. Με δύο σεντς σε άφηνε να διαλέξεις ένα λαχνό. Η Φράνσι είδε τον Νίλι να διαλέγει ένα φακελάκι και να βγάζει ένα λαχνό σχεδόν μαύρο από τα χιλιάδες βρόμικα δάχτυλα που τον είχαν πιάσει. Είκοσι έξι! Με μια τρελή λαχτάρα, κόλλησε τα μάτια της στο ταμπλό. Ο αδελφός της είχε κερδίσει ένα καθαριστικό για πένες.

— Το δώρο ή καραμέλες; ρώτησε ο Τσάρλι.

— Καραμέλες! Θέλει και ρώτημα;

Η Φράνσι έφυγε και πήρε τη λεωφόρο Μανχάταν περπατώντας αργά και διαβάζοντας δυνατά, για να περνά η ώρα, τα ονόματα των δρόμων στις γωνιές. Κατευθύνθηκε προς το Μπροντγουέι.

Όταν γύρισε στο σπίτι της, ήταν μεσημέρι πια. Ύστερα από λίγο έφτασε και η μητέρα της με

τον κουβά και τη σκούπα. Τα πέταξε σε μια γωνιά με θόρυβο. Τούτος ο βρόντος ήταν το σημάδι πως τέλειωσε η βδομάδα και δε θα τα ξανάγγιζε πριν να έρθει η Δευτέρα.

Η Κέιτ ήταν είκοσι εννιά χρονών. Η καταγωγή της ήταν από την Αυστρία. Είχε όμορφα μαλλιά, ωραία καστανά μάτια και γρήγορες εκφραστικές κινήσεις. Ήταν θυρωρός και έκανε την παραδουλεύτρα σε τρία διαμερίσματα ενοικιαστών. Ποιος θα μπορούσε να πιστέψει πως αυτή η γυναίκα σφουγγάριζε πατώματα για να θρέψει τέσσερα στόματα; «Μα τι άλλο θέλατε να κάνει με τέτοιο άντρα που έχει;» σχολίαζαν όλοι. Παραδέχονταν πως, απ' όλες τις άλλες απόψεις, ο Τζόνι Νόουλαν ήταν λεβεντόπαιδο, αξιαγάπητος και πολύ ανώτερος από κάθε άλλον της γειτονιάς, αλλά, δυστυχώς, έπινε. Αυτό έλεγαν όλοι, και ήταν αλήθεια.

Η Φράνσι έριξε μπροστά στη μητέρα της τα δεκάξι σεντς στον κουμπαρά. Ύστερα ετοιμάστηκε να φύγει για τα ψώνια.

— Να πάρεις ένα τέταρτο σικαλένιο ψωμί από τον Εβραίο. Πρόσεξε να είναι φρέσκο! Ύστε-

ρα πέρασε από του Ζαουερβάιν και πάρε δέκα σεντς γλώσσα.

Στάθηκε για μια στιγμή και συνέχισε:

— Σκέφτομαι αν είναι φρόνιμο να δώσουμε δέκα σεντς για γλυκά ή να τα ρίξουμε καλύτερα στον κουμπαρά.

— Μαμά, είναι Σάββατο. Όλη τη βδομάδα μάς έλεγες πως το Σάββατο θα έχουμε γλυκό.

— Καλά, καλά, μην κάνεις έτσι, αγόρασε και γλυκά.

Εκείνο το Σάββατο, η Φράνσι, ο Νίλι και η μητέρα έφαγαν μια χαρά. Μια χοντρή φέτα γλώσσα ο καθένας, δύο φέτες από το ευωδιαστό σικαλένιο ψωμί, αλειμμένες με βούτυρο, κι από ένα γλυκό.

Όταν τελείωσε το φαγητό, η Φράνσι ετοιμάστηκε να πάει στου Λόσερ να αγοράσει μπαγιάτικο ψωμί για τρεις ημέρες. Τα εργοστάσια Λόσερ προμήθευαν όλα τα αρτοπωλεία της γειτονιάς. Ο Λόσερ ξαναγόραζε το μπαγιάτικο που τους περίσσευε και το πουλούσε μισοτιμής στη φτωχολογιά. Οι πελάτες περνούσαν το καρβέλι κάτω από τη μασχάλη τους και γύριζαν για το σπίτι,

χωρίς να ντρέπονται που έτσι έδειχναν σε όλο τον κόσμο τη φτώχεια τους.

Η Φράνσι πήρε μαζί της μια μεγάλη χάρτινη σακούλα. Σαν έφτασε στον πάγκο, φώναξε με δυνατή φωνή:

— Ψωμί! Θέλω ψωμί!

Μια μεγαλοκοπέλα την έσπρωξε και τη ρώτησε για ποια περνούσε τον εαυτό της.

— Δε σ' ενδιαφέρει, της απάντησε η Φράνσι. Θέλω έξι καρβέλια και μια πουτίγκα όχι πολύ τριμμένη.

Κρατούσε γερά, επέμενε και φώναζε.

Ο ψωμάς εντυπωσιασμένος, χωρίς αμφιβολία, από το δυναμισμό της, έσπρωξε μπροστά της έξι καρβέλια και μια πουτίγκα και πήρε τα είκοσι σεντς. Ανοίγοντας δρόμο μέσα από τον κόσμο για την πόρτα, της έπεσε ένα καρβέλι. Τρόμαξε να το μαζέψει μέσα στο στριμωξίδι, που δεν την άφηνε ούτε να σκύψει. Σαν βγήκε, κάθισε στο πεζοδρόμιο για να τακτοποιήσει τα ψωμιά και την πουτίγκα. Ύστερα τράβηξε για το σπίτι, χωρίς να ρίξει ούτε ματιά πίσω της.

Το σπίτι ήταν άδειο. Η μητέρα της είχε πάει

στη θεία Σίσι. Θα πήγαιναν μαζί σε ένα θεατρικό έργο με είσοδο είκοσι σεντς. Η Φράνσι τακτοποίησε τα ψωμιά και την πουτίγκα, δίπλωσε με φροντίδα τη σακούλα για να τη χρησιμοποιήσει πάλι και μπήκε στη στενή και δίχως παράθυρο καμαρούλα της, που μοιράζονταν με τον Νίλι.

Ήταν δύο η ώρα. Η βιβλιοθηκάριος θα είχε γυρίσει από το φαγητό της. Με μια προκαταβολική γεύση χαράς που θα ένιωθε από το διάβασμα ενός καινούριου βιβλίου, γύρισε πίσω και τράβηξε για τη βιβλιοθήκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Θέα από ψηλά

Σε ένα παλιό και βρόμικο κτίριο στεγαζόταν η βιβλιοθήκη. Η Φράνσι όμως την έβρισκε υπέροχη. Έσπρωξε την πόρτα. Α! Πόσο της άρεσε αυτή η μυρωδιά που ανέδιδαν το δέρμα των παλιών δεμένων βιβλίων, η κόλλα και το μελάνι από τις σφραγίδες...

Μόλις μπήκε, εκείνο το καλοκαιρινό Σάββατο του 1912, έκλεισε πίσω της αθόρυβα την πόρτα και πλησίασε. Στάθηκε πολλή ώρα όρθια μπρος στο γραφείο μέχρι να καταδεχτεί η βιβλιοθηκάριος να της δώσει σημασία και να ασχοληθεί μαζί της.

—Θέλετε να μου συστήσετε ένα καλό βιβλίο για κορίτσια; ρώτησε η Φράνσι.

— Τι ηλικίας;

— Έντεκα χρονών.

Κάθε φορά η Φράνσι έκανε την ίδια ερώτηση και κάθε φορά η βιβλιοθηκάριος έλεγε τα ίδια λόγια. Καθώς μάλιστα δε γύριζε να δει στο πρόσωπο κανένα παιδί, δεν είχε καταφέρει μέχρι τώρα να γνωρίσει το μικρό κοριτσάκι, που διάλεγε κάθε Σάββατο κι από ένα βιβλίο. Ένα χαμόγελό της θα ήταν για τη Φράνσι πολύ σημαντικό, και ένας λόγος φιλικός θα την έκανε πολύ ευτυχισμένη. Αγαπούσε τη βιβλιοθήκη και θα ήθελε να λατρεύει τη γυναίκα που τη διηύθυνε, αλλά η γυναίκα αυτή είχε άλλες έγνοιες.

Η Φράνσι έτρεμε από μια απροσδιόριστη ταραχή καθώς την έβλεπε να απλώνει το χέρι της στη βιβλιοθήκη που βρισκόταν δίπλα στο γραφείο. Μόλις τράβηξε ένα βιβλίο, το μάτι της άρπαξε τον τίτλο: *Αν ήμουν βασιλιάς*, του ΜακΚάρθι.

Με το βιβλίο σφιγμένο στη μασχάλη, έτρεχε για το σπίτι, κατανικώντας τον πειρασμό να καθίσει στο πρώτο κατώφλι που θα έβρισκε μπροστά της και να αρχίσει από εκεί το διάβασμα.

Έφτασε στο σπίτι. Είχε έρθει η υπέροχη στιγ-

μή, που την καρτερούσε ανυπόμονα όλη την εβδομάδα: η ώρα που θα καθόταν στη σκάλα της υπηρεσίας. Άπλωσε πρώτα ένα χαλάκι στο σιδερένιο πλατύσκαλο, πήρε το προσκέφαλο από το κρεβάτι της και το στύλωσε στο κάγκελο. Ευτυχώς, το ψυγείο είχε πάγο. Έσπασε ένα κομματάκι και το έριξε μέσα στο ποτήρι με το νερό. Έβαλε τις παστίλιες της μέντας, που είχε αγοράσει το πρωί, σε ένα μπολ χιλιοραγισμένο αλλά με γλυκό μπλε χρώμα. Σιγούρεψε το ποτήρι, το μπολ και το βιβλίο στο περβάζι του παράθυρου και βγήκε στη σιδερένια σκαλίτσα. Μόλις βρέθηκε εκεί, έμοιαζε σαν να καθόταν πάνω στο δέντρο. Κανένας, ούτε από πάνω, ούτε από κάτω, ή στο πλάι, δεν μπορούσε να τη δει! Αλλά εκείνη, μέσα από τα φυλλώματα, τα έβλεπε όλα.

Τούτο το απόγευμα έκανε πνιγηρή ζέστη. Ένας καυτός και υγρός αέρας έφερνε τη ζεστή ανάσα της κοντινής θάλασσας. Οι ίσκιοι των φύλλων, έτσι όπως κινιούνταν, έφτιαχναν φευγαλέα σχήματα πάνω στο άσπρο μαξιλάρι. Ψυχή δεν υπήρχε μες στην αυλή. Θεία στιγμή!

Καθώς η Φράνσι διάβαζε ευτυχισμένη –όσο

μπορεί να είναι ευτυχισμένο ένα ολομόναχο κοριτσάκι με συντροφιά ένα ωραίο βιβλίο και ένα πακετάκι μέντες—, οι σκιές των φύλλων έγερναν γύρω της αργά και το μεσημέρι έφευγε. Κατά τις τέσσερις, τα απέναντι από την αυλή διαμερίσματα ξαναζωντάνεψαν. Μέσα από τα φυλλώματα και από τα ανοιχτά παράθυρα δίχως κουρτίνες, η ματιά της Φράνσι παρακολουθούσε τις πήλινες κανάτες να βγαίνουν και ύστερα να γυρίζουν γεμάτες δροσερή και αφρισμένη μπίρα. Παιδιά κατέβαιναν για τον μπακάλη και το φούρνο. Οι κοπέλες, πάλι, ετοιμάζονταν να βγουν με τους αρραβωνιαστικούς τους.

Διαβάστε τη συνέχεια στο βιβλίο.